

"TVIRTINU"

0/p VSK PRIE LTSR MINISTRŲ TARYBOS
PIRMININKAS
GENEROLAS-MAJORAS -

(K. LIAUDIS)

1957 m. balandžio mėn. "20" d.

KALTINAMOJI IŠVADA

(baudžiamojoje byloje Nr. 19684)

KALTINAMŲJU: 1. ENDRIUKAIČIO Algirdo, Juozo sūnaus
ir
2. ALEKNOS Juozo, Jono sūnaus,

įvykdžiusių nusikaltimus, numatytus RPSR BK 58-10 str. I d.
ir 58-11 str.

1957 m. vasario mėn. 14 dieną VSK prie Lietuvos TSR Mi-
nistrų Tarybos suėmė ir patraukė baudžiamojon atsakomybėn šio-
je byloje kaip kaltinamuosius: ENDRIUKAITĮ Algirdą, Juozo
sūną ir ALEKNĄ Juozą, Jono sūną.

Pravestu tyrimu nustatyta:

ENDRIUKAITIS A.J., gyvendamas Vilkaviškio rajono, Pil-
viškio miestelyje 1952 metų pavasarį kartu su savo draugais
STANKEVIČIUM ir STAIŠIŪNU sukūrė antitarybinę pagrindinę gru-
pą, taip vadinamą "Komunistinės literatūros naikavimo sąjungą"
ENDRIUKAITIS grupės nariams davė slapyvardes ir nurodymus nai-
kinti tarybinės grožinės ir politinės literatūros knygas. Pil-
dydamas šiuos įsipareigojimus, ENDRIUKAITIS A.J. asmeniškai
sunaikino keletą knygų ir brošiūrų.

(I tomas b.1.61-63, 69-71, 132-139, 141-145, 148-157;
II tomas b.1.53-58, 62-67, 70-76).

1952 metų pavasarį ENDRIUKAITIS A.J. parašė tekstą antitarybinio lapelio ir po to sukurstė STANKEVIČIŲ G.V. ir STAIŠIŪNĄ R.J. tą lapelį išdauginti. Šiame lapelyje buvo šmeižiama tarybinė santvarka ir grasinama komunistams mirtimi.

(I tomas, b.l. 61-63, 152-157, II tomas, b.l. 50-59, 60-67, 70-76, 169-173, 174-177 ir pakietas Nr. 3).

Taip, 1952 metų balandžio mėn. ENDRIUKAITIS A.J. vienas pagamino keletą tokių antitarybinių lapelių, kurių dalį išplatino pilviškio miestelyje.

(I tomas b.l. 61-64, 69-70, 156-157; II t. b.l. 54, 64).

Praslinkus po to kelioms dienoms, ENDRIUKAITIS A.J. su STAIŠIŪNU R.J. ir STANKEVIČIUMI G.V. pagal minėto antitarybinio lapelio pavyzdį pagamino ir išplatino pilviškio miestelyje apie 18 šių lapelių.

(I tomas b.l. 70-72, 154-156; II tomas b.l. 54-56, 64-67, 73-76).

Būdamas Vilniaus Valstybinio V.Kapsuko vardo universiteto studentu, ENDRIUKAITIS A.J. vedė studentų tarpe antitarybinę propagandą, tyčiodamasis bei šmeiždamas tarybinę santvarką kurstydamas studentus neapkęsti rusų tautybės piliečių.

1956 metų pavasarį ENDRIUKAITIS A.J., gyvendamas studentų bendrabutyje, su kaltinamuoju ALEKNA J.J. vedavo studentų tarpe antitarybinius pokalbius, kurių metu šmeižė kolūkinę santvarką Lietuvoje, Lietuvos TSR suverenines, kaip sąjunginės respublikos, teises.

(I tomas b.l. 195-197, 232; II tomas b.l. 35, 111-113).

1956 metų rudenį, kuomet studentas ŠINKAUSKAS T.J. skaitė laikraštyje apie statomas Vilniuje naujas įmones ir pasidomino šiomis mintimis su ENDRIUKAIČIU A.J., pastarasis pareiškė, kad iš to "maža naudos", nes į naujas įmones priima tikrai rusų tautybės darbininkus, o lietuvius veža darbams į Rusiją.

(I tomas b.l. 186-187; II tomas b.l. 82).

Tų pašių metų rudenį ENDRIUKAITIS A.J., būdamas teatre, pareiškė studentui BELICKUI V.J., kuris tuo metu kalbėjosi su rusų tautybės kariais, kad jis pokalbį su jais nutrauktų, nes esą jų reikia neapkęsti.

(I tomas b.l.183; II tomas b.l. 93-94).

1956 metų lapkričio mėn. 2 dieną religinės šventės "Vėlinių" metu, ENDRIUKAITIS A.J., būdamas Vilniaus miesto Rasų kapinėse, ragino minią neišsiskleidyti, eiti gatvės viduriu, nepraleisti transporto, mėtė grasinančias replikas valdžios organų pareigūnui, siūliusiam miniai laikytis tvarkos.

(I tomas b.l.159-161,164-165,176-178,193-195,219-223, 233-234; II tomas b.l. 89-93,110-111).

1956 metų lapkričio mėnesį, po aukščiau paminėtų antitarybinių išsiskokimų, ENDRIUKAITIS A.J. komjaunuoliui BELICKUI V.J., pasmerkusiam studentus, dalyvavusius antitarybiniame išsiskokime 1956 metų lapkričio mėn. 2 dieną Vilniaus miesto Rasų kapinėse, pareiškė, kad jis dėl tokio savo elgesio gali likti be galvos.

(I tomas, b.l.165-181-182; II tomas b.l.95).

Be to, ENDRIUKAITIS A.J. laikė pas save antitarybinio bei nacionalistinio-buržuazinio turinio žurnalus, kaip tai: "Savaitė", "Naujoji Sodyba", "Karys", "Trinitas", "Mūsų Vilnius".

(I tomas b.l.17-18,71-72; II tomas b.l.178-179 ir pakietas Nr. 3).

ALEKNA J.J., mokydamasis Vilniaus Valstybiniame V.Kapsuko vardo universitete, studentų tarpe vedė antitarybinę agitaciją, šmeiždamas tarybinę santvarką bei tarybinės vyriausybės vedamą nacionalistinę politiką.

Taip, 1956 metų pavasarį, gyvendamas studentų bendrabutyje viename kambaryje su kaltinamuoju ENDRIUKAITIU A.J., kart su juo studentų tarpe vedavo antitarybinius pokalbius. Jų metu ALEKNA J.J. šmeižė vedamą tarybinės vyriausybės nacionalinę politiką, Lietuvos įstojimo į TRS sudėtį reikšmę, tarybinių

valdžios organų veiklą 1940-1941 metais, kurstė neapykantą rusų tautybės piliečių atžvilgiu.

(I tomas b.l.198-199,210; II tomas b.l.145-146,155-156).

1956 metų spalio mėnesį studentui LETKAUSKUI L.P. - studentiško kepurėlių projekto autoriui - siūlė įsijungti į projektuojamąją kepuraitę spalvas, kurios yra buvusios buržuazinės Lietuvos vėliavoje, tai yra geltoną, žalią ir raudoną.

(I tomas b.l.214-216; II tomas b.l.162-163).

1956 metų spalio-lapkričio mėnesiais pokalbiuose su studentais ŠINKAUSKU T.J. ir BELICKU V.J. ALEKNA J.J. teigiama, atsiliepiant apie vykusį tuomet Vengrijoje fašistinį maištą, pareiškęs norą pats asmeniškai prisidėti prie fašistinių maištinių.

(I tomas b.l.166-167,171-172,188-189; II tomas b.l.125-126,132-133, 134).

1956 metų lapkričio mėnesį ALEKNA J.J. pareiškė studentui BELICKUI V.J., kad tie studentai, kurie "išdavė" antitarybinių išsišokimų Vilniaus miesto Rusų kapinėse 1956 m. lapkričio mėn. 2 dienos dalyvius, pasitaikius patogiam momentui bus užmušti. Toliau jis kalbėjo, kad lietuviai dabar gyvena "vergovėje" ir jeigu Lietuvoje nebūtų rusų, tai su vietiniais lietuviais "išdavikais" susitvarkytų per tris dienas.

(I tomas b.l.165-167,175, II tomas b.l.133).

Artėjant 1957 metų vasario mėn.16 dienai, ALEKNA J.J. išreiškė savo pasiryžimą dalyvauti minėto dienos antitarybiniuose išsišokimuose. Apie galimas po to pasekmes - pašalinimą iš universiteto ALEKNA J.J. pareiškė, kad "kova už tėvynės laisvę" jam brangesnė negu universitetas.

(I tomas b.l.166,172; II tomas b.l. 132).

Pateiktame kaltinime ENDRIUKAITIS A.J. kaltu prisipažino dalinai, tai yra tame, kad jis 1952 metais, gyvendamas pilviškio miestelyje priklausė antitarybinei grupei, gamino bei platinė antitarybinius lapelius.

Antitarybinės agitacijos bei išsišokimų faktus, įvykdytus 1956 metais, ENDRIUKAITIS A.J. neigia.

Jo kaltė įrodoma liudytojų: STAIŠIŪNO R.J. (b.l.129-146, I t.; II t.b.l.50-59,69-77), STANKEVIČIAUS G.V. (I t.b.l.147-158, II t. b.l.50-59,60-68), BELICKO V.J. (I t.b.l.159-183, II t. b.l.87-102, 130-136), ŠINKAUSKO T.J. (I t.b.l.184-190, II t. b.l.78-86,121-129), GAIDELIO A.E. (I t.b.l.191-202, II t.b.l. 103-115,143-148), parodymais ir akistatomis tarp jų ir kaltinamojo, liudytojų GUDELEVIČIAUS A.J. (I t.b.l.217-228,137-142, BUTRIMO G.V. (I t.b.l.229-235,116-120) parodymais, pravesių ekspertizų išvadomis ir daiktiniais įrodymais, - antitarybiniais lapeliais ir žurnalais.

(I tomas b.l.174-177,178-179 ir pakietas Nr.3).

ALEKNA J.J., pateiktame jam kaltinime neprisipažino. Jo kaltė įrodoma liudytojų: ŠINKAUSKO T.J. (I t.b.l.184-190, II t. b.l.78-86,121-129), BELICKO V.J. (I t.b.l.159-183, II t.b.l. 87-102,130-136), GAIDELIO E.V. (I t.b.l.191-202, II t.b.l. 103-115,143-148), SIRVYDŽIO L.G. (I t.b.l.203-211, II t.b.l. 153-159) ir LETKAUSKO L.P. (I t.b.l.212-216, II t.b.l.160-164) parodymais bei akistatomis tarp jų ir kaltinamojo.

Remiantis aukščiau išdėstytu, KALTINAMAS:

1. ENDRIUKAITIS Algirdas, Juozo sūnus, gimęs 1936 metais, Lietuvos TSR, Kauno mieste, lietuvis, iš tarnautojų, nepartinis, su viduriniu išsilavinimu, iki arešto gyveno Vilniuje, ir mokėsis Vilniaus Valstybiniam universitetui Teisės mokslų fakultete, trečiame kurse,

Tame, k a d i

1952 metų pavasarį, gyvendamas Vilkaviškio rajono, Pilviškio miestelyje, buvo antitarybinės pagrindinės grupės "Komunistinės literatūros naikavimo sąjunga" sukūrimo iniciatoriumi, ragino grupės narius naikinti tarybinės grožinės bei politinės literatūros knygas, organizavo antitarybinių lapelių išplatimą, kuriuose buvo šmeižiama tarybinė santvarka ir grasinama komunistams mirtimi, gaminimą ir platinimą;

1956 metais, būdamas Vilniaus Valstybinio universiteto studentu, ENDRIUKAITIS A.J. vedė studentų tarpe antitarybinę propagandą, šmeiždamas kolūkinę santvarką Lietuvoje, sąjunginių respublikų suverenines teises, kurstydamas neapykantą rusų tautybės piliečių atžvilgiu;

1956 m. lapkričio mėn. 2 d. religinės šventės "Vėlinių" metu, būdamas Vilniaus miesto Rusų kapinėse, įvykdė eilę antitarybinių išsišokimų, pasireiškusių minios kurstymu; laikė pas save antitarybinio pobūdžio literatūrą,

tai yra įvykdžius nusikaltimus, numatytus RTRSR BK 58-10 str. I dalimi ir 58-11 str.

2. ALEKNA Juozas, Jono sūnus, gims 1923 metais, Lietuvos TSR, Kupiškio rajono, Bikonų kaime, lietuvis, iš valstiečių vidutiniokų, nepartinis, su viduriniu išsilavinimu, iki arešto gyvenęs Vilniuje,

mokėsi Vilniaus Valstybiniame universitete, Teisės mokslų fakultete, 3-me kurse,

Tame, k a d :

1956 metais, mokydamasis Vilniaus Valstybiniame universitete, studentų tarpe vedė antitarybinę agitaciją, šmeiždamas tarybinę santvarką, tarybinės vyriausybės vedamą nacionalinę politiką, kurstydamas neapykantą rusų tautybės piliečių atžvilgiu, teigiamai atsiliepdamas apie Vengrijos fašistinį maištą, propagodamas buvusios buržuazinės Lietuvos valstybės nacionalistines šventes bei ženklus (vėliavą),

tai yra įvykdžius nusikaltimus, numatytus RTRSR BK 58-10 str. I dalimi.

Imant dėmėn, kad esamos byloje medžiagos pakankama kaltinamuosius ENDRIUKAITĮ A.J. ir ALEKNĄ J.J. atiduoti teisman, vadovaujantis RTRSR BPK 208 str. kaltinamąjį ENDRIUKAIČIO A.J. ALEKNOS J.J. bylą Nr. 19684 nusiųsti Lietuvos TSR Prokurorui dėl nukreipimo teisman.

47
7.

Kaltinamoji išvada parašyta Vilniuje, 1957 metų ba-
landžio mėn. "20" dieną.

0/p VSK PRIE LTSR MINISTRŲ TARYBOS
TARDYMO SKYRIAUS VYR TARDYTOJAS
LEITENANTAS - (KAŽYS)

"SUTINKAME" VSK PRIE LTSR MINISTRŲ TARYBOS
TARDYMO SKYRIAUS POSKYRIO
VIRŠININKAS-PULKININKAS - (ČELNOKOVAS)

VSK PRIE LTSR MINISTRŲ TARYBOS
TARDYMO SKYRIAUS VIRŠININKAS
PAFULKININKIS - (KISMINAS)

P A Ž Y M A

1. Baudžiamoji byla iškelta 1957 m. vasario mėn. 12 dieną.
ENDRIUKAITIS A.J. ir ALEKNA J.J. suimti 1957 m. vasario
mėn. 14 dieną. Jų areštas sankcionuotas Lietuvos TSR Proku-
roro pavaduotojo.
2. Kaltinimas ENDRIUKAICIUI A.J. ir ALEKNAI J.J. pateiktas
1957 m. vasario mėn. 27 dieną.
3. Daiktiniai įrodymai randasi atskirame pakiete, prideda-
mame prie bylos.
4. Asmens dokumentai randasi atskirame bylos voke.

0/p VSK PRIE LTSR MINISTRŲ TARYBOS
TARDYMO SKYRIAUS VYR TARDYTOJAS
LEITENANTAS - (KAŽYS)